

FITXA DE DIFUSIÓ DE LES DADES DE LA DEFENSA DE LA TESI DOCTORAL:

Cal enviar-la, des del programa de doctorat a: ed.fitxa.defensa@uab.cat, amb una antelació mínima de 10 dies hàbils. DEFENSES A PARTIR DE L'1/10/2022

NIU/NIA de l'Estudiant	1375900
Nom i Cognoms de l'Estudiant	Constanza J. Chamorro Maraboli
Adreça de correu electrònic de l'estudiant	constanzachamorromaraboli@gmail.com
Programa de Doctorat:	Estudis de Gènere – Cultures, Societats i Polítiques
Títol de la tesi:	<i>Creant narratives al voltant de les identitats docents mitjançant pràctiques pedagògiques feministes descoloniales</i>
Directora:	Dra. M ^a Montserrat Rifà Valls
Tutor:	Dr. Enrico Mora Malo
Data i hora de la defensa:	Dimecres, 12 de juliol de 2023 – 16.00h
Codi i descripció de la sala/aula: <i>(Ex. B7/1056 Sala d'actes)</i>	G6/002 Sala de Graus
Facultat/Institut: <i>(Ex: Fac. Filosofia i Lletres)</i>	Facultat de Ciències de l'Educació
MODALITAT EN LA QUE ES DEFENSARÀ LA TESIS: ☒ PRESENCIAL (doctoranda i tots els membres del tribunal presents a la mateixa sala) ☐ SEMIPRESENCIAL (un o dos membres del tribunal participen en línia. El doctorand està acompanyat presencialment d'un membre del tribunal)(1) Indicar membre o membres no presencials: Indicar motiu de la no presencialitat d'aquests membre/s: MODALITAT TOTALMENT VIRTUAL, HA D'ÉSSER APROVADA PER LA JUNTA PERMANENT (1) En el benentès que totes les persones que participin en línia es responsabilitzen de disposar dels mitjans tècnics i de connexió per fer-ho. ☐ TOTALMENT VIRTUAL (tothom participa en línia i/o el doctorand no està acompanyat presencialment per cap membre del tribunal)(1) Data d'aprovació de la JP _____ TOTALMENT VIRTUAL: responsable de l'enregistrament (2) (2) el programa de doctorat s'encarrega de comunicar al responsable aquesta tasca Nom i cognoms: _____ Correu electrònic del responsable: _____	
SEMIPRESENCIAL o TOTALMENT VIRTUAL: Indiqueu a quina adreça de correu electrònic hauran de demanar per assistir com a públic	

Signatura electrònica de la Coordinació del Programa de Doctorat

Doctorat Interuniversitari en Estudis de Gènere:
Cultura, Societats i Polítiques
Institut Interuniversitari d'Estudis de Dones i Gènere

TESIS DOCTORAL

CREANDO NARRATIVAS EN TORNO A LAS IDENTIDADES DOCENTES MEDIANTE PRÁCTICAS PEDAGÓGICAS FEMINISTAS DESCOLONIALES

CONSTANZA CHAMORRO MARABOLÍ

Dirigida por:
Montserrat Rifà Valls
Departamento de Didáctica de la Expresión Musical,
Plástica y Corporal
Universitat Autònoma de Barcelona
2023

RESUM

Aquesta tesi titulada "Creant narratives al voltant de les identitats docents mitjançant pràctiques pedagògiques feministes descoloniales" és una aposta i alhora una invitació a explorar diverses maneres d'explicar les nostres biografies com a docents. És la recerca d'un grup de professors del Màster de Formació en Educació Secundària de la Universitat Autònoma de Barcelona, juntament amb la investigadora, de bastir un projecte de recerca acció participativa feminista que aborda els processos de construcció identitària i la inclusió del gènere en la formació docent.

Mitjançant experiències pedagògiques descoloniales, basades en tallers, seminaris, trobades biogràfiques i pràctiques de coescriptura, aquesta investigació opta per un enfocament biogràfic-narratiu i per mètodes de recerca basada en les arts, en l'intent de vincular allò viscut i allò que s'explica d'aquesta experiència, i d'aprendre a comunicar-ho de forma creativa. Així, les maneres de retre compte d'aquest propòsit a través de la investigació han generat un dispositiu d'escriptura que es materialitza en aquest assaig crític que és una col·lecció de narratives úniques.

Els resultats s'han creat i prenen la forma d'un Manifest pedagògic feminista, un projecte narratiu titulat Agost i una autoetnografia anomenada Viatge (des)brodat. En aquests relats s'exposen els factors que intervenen en la conformació de les identitats docents dels estudiants en formació, tot incorporant com el seu entorn familiar, els seus referents identitàris, les seves experiències formatives escolars i universitàries, han marcat el sentit de l'ésser i la tasca docent. En aquestes narratives també es manifesten les intervencions de l'entorn social, polític i històric que han deixat una empremta a les seves trajectòries biogràfiques i informen de com habiten el seu present.

La mirada sostinguda sobre la importància de la formació inicial del professorat de secundària des d'una perspectiva feminista s'enfoca a explorar les històries de vida de l'alumnat i també van més enllà en explorar la identitat investigadora, interpretant amb això la situacionalitat, les interseccions, les reflexivitats, cosa que es torna imperativa i reivindicativa per als centres de formació. Aquests relats fan aportacions significatives d'aspectes i millores que cal establir en aquests processos, des dels inicis de la formació fins a l'exercici de la professió.

RESUMEN

Esta tesis titulada "Creando narrativas en torno a las identidades docentes mediante prácticas pedagógicas feministas descoloniales" es una apuesta y a la vez una invitación a explorar diversas formas de contar nuestras biografías como docentes. Es la búsqueda de un grupo de profesores del Máster de Formación en Educación Secundaria de la Universitat Autònoma de Barcelona, junto con la investigadora, de levantar un proyecto de investigación acción participativa feminista que aborda los procesos de construcción identitaria y la inclusión del género en la formación docente.

Por medio de experiencias pedagógicas descoloniales, basadas en talleres, seminarios, encuentros biográficos y prácticas de co-escritura, esta investigación opta por un enfoque biográfico-narrativo y por métodos de investigación basada en las artes, en el intento de vincular lo vivido y lo que se cuenta de esta experiencia, y aprender a comunicarlo de manera creativa. Así las formas de dar cuenta de este propósito a través de la investigación han generado un dispositivo de escritura que se materializa en este ensayo crítico que es una colección de narrativas únicas.

Los resultados se han ido creando y toman la forma de un Manifiesto pedagógico feminista, un proyecto narrativo titulado Agosto y una autoetnografía llamada Viaje (des) bordado. En estos relatos se exponen los factores que intervienen en la conformación de las identidades docentes de los estudiantes en formación, incorporando cómo su entorno familiar, sus referentes identitarios, sus experiencias formativas escolares y universitarias han marcado su sentido del ser y quehacer docente. En estas narrativas también se manifiestan las intervenciones del entorno social, político e histórico que han dejado una huella en sus trayectorias biográficas e informan de cómo habitan su presente.

La mirada sostenida sobre la importancia de la formación inicial del profesorado de secundaria desde una perspectiva feminista se enfoca en explorar las historias de vida del alumnado y que también van más allá al explorar la identidad investigadora, y con ello interpretar su situacionalidad, intersecciones, reflexividades lo que se vuelve imperativo y reivindicativo para los centros de formación. Estos relatos entregan significativos aportes de aspectos y mejoras que se deben establecer en estos procesos, desde los inicios de la formación hasta el ejercicio de la profesión.

ABSTRACT

This thesis entitled "Creating narratives on teachers' identities through decolonial feminist pedagogical practices" is a bet and, at the same time, an invitation to explore different ways of telling our biographies as teachers. This is the search of a teachers' group from the master's degree in Secondary Education at the Universitat Autònoma de Barcelona, together with the researcher, to create a feminist participatory action research project that addresses the processes of identity construction and the inclusion of gender in teacher training.

Through decolonial pedagogical experiences, based on workshops, seminars, biographical encounters and co-writing practices, this research opts for a biographical-narrative approach and arts-based research methods, in an attempt to link what is lived and what is told of this experience, and learn to communicate it creatively. Thus, the ways of developing this purpose through research have generated a writing device that is materialized in this critical essay, which is a collection of unique narratives.

The results have been created and take the form of a Feminist Pedagogical Manifesto, a narrative project entitled August and an autoethnography called (Un)embroidered Journey. In these stories the factors involved in the conformation of the teaching identities of the students in training are exposed, incorporating how their family environment, their identity references, their formative school, and university experiences have marked their sense of being and teaching work. These narratives also manifest the interventions of the social, political, and historical environment that have left a mark on their biographical trajectories and inform how they inhabit their present.

The sustained view on the importance of the initial training of secondary school teachers from a feminist perspective focuses on exploring the students' life stories, and also goes further by exploring the research identity, and with it, we interpret their situationality, intersections, reflexivities that becomes an imperative and a claim for the training centers. These stories provide significant contributions to aspects and improvements that must be established in these processes, from the beginning of training to the exercise of the profession.